

Streszczenie rozprawy doktorskiej w języku polskim

Przywódca edukacyjny ciągle podejmuje różne szkolenia i poznaje nowe zadania, które skrupulatnie realizuje. Wypełnia podstawowe funkcje wynikające z różnorodnych zadań, które musi realizować i ponosić indywidualnie odpowiedzialność za ich wykonanie. Wiele obowiązków i zadań służbowych wymaga od przywódcy dobrej organizacji własnego działania. Wszelkie zadania kierownik jednostki oświatowej wykonuje z pracownikami placówki oświatowej, których wcześniej przekonał do pracy twórczej. J. Bendkowski (Jr) definiuje kierownika, jako osobę, która odpowiedzialna jest za funkcjonowanie danej komórki organizacyjnej, to jest za realizację celów i zadań.

Na skutek tego kierownik jest uprawniony do planowania, organizowania i kontrolowania pracy zespołu, którym kieruje oraz do zarządzania środkami, jakimi, dysponuje dla realizacji poszczególnych zadań²⁸².

Celem pracy jest przedstawienie modelu przywództwa na przykładzie szkoły podstawowej, na bazie posiadanych przez dyrektora kompetencji, cech osobowości i umiejętności przywódczych, sprzyjających rozwojowi w karierze zawodowej, a także ukazanie problematyki kierowania szkołą w kontekście wyzwań, przed jakimi stoją dyrektorzy. Zarządzając szkołą, warto zastanowić się nad kompetencjami przywódczymi, tym bardziej że mogą one mieć znaczenie w aspekcie pracy zespołu. Przywódca, który posiada np. kompetencje zarządzania placówkami oświatowymi, czy kompetencje budowania kultury organizacyjnej szkoły, ma bezpośredni wpływ na zespół, przez co posiada wpływ na uczniów.

Praca obejmuje wstęp i pięć rozdziałów oraz wnioski końcowe podsumowujące całość rozprawy.

W pierwszym rozdziale przedstawiono zagadnienia i charakterystykę modelu powszechnego przywództwa, zaprezentowano teoretyczne podstawy problematyki przywództwa. Przedstawione zostały elementy zachowań wyróżniających się szefów danej jednostki. Przywództwo edukacyjne zostało przedstawione jako umiejętność budowania zespołu współpracującego i nastawionego na realizację zadań i zaczynające się na etapie sytuacji sprzyjających uczeniu się i rozwiązaniu problemów w wymiarze osobowym, opartym na zasadzie odpowiedzialności. Zaznaczono istotę przywództwa, pojęcie, model i standardy

²⁸²J. Bendkowski (Jr), *Kultura profesjonalizmu w kierowaniu zmianami restrukturyzacyjnymi w przedsiębiorstwie*, Wydawnictwo Politechniki Śląskiej, Gliwice 2007, s. 30-31.

przywództwa edukacyjnego, a także role przywódcze w edukacji zgodnie z literaturą przedmiotu lub kierując się literaturą przedmiotu.

W rozdziale drugim zaprezentowano problematykę dotyczącą rozwoju zawodowego dyrektora na płaszczyźnie przywództwa edukacyjnego. Wcześniej wspomniano, że nowoczesność domaga się od dyrektorów placówek nieustającego rozwoju zawodowego na podłożu pedagogicznym i organizacyjnym. Ważnym elementem w tym rozdziale jest zarządzanie własnym rozwojem, uwzględniając pogłębianie indywidualnej wiedzy zawodowej poprzez zastosowanie coachingu w roli przywódcy. Przedstawiono również zarządzających w placówkach oświatowych.

Rozdział trzeci charakteryzuje funkcjonowanie finansowe placówek oświatowych. Projekt ustawy budżetowej opracowywany jest na podstawie zasad określonych corocznie przez Ministra Finansów.

Prace rozpoczynają się od konsultacji i uzgodnień międzyresortowych dotyczących założeń projektu budżetu na rok następny.

Rozdział czwarty przedstawia wyniki badań.

Przywódca edukacyjny w oświacie w świetle badań empirycznych. Efekty badań z wywiadu indywidualnego. Testy, kwestionariusze i ankiety oraz uzasadnienie wyników. W pracy badaniami objęte zostały zagadnienia kompetencji i umiejętności przywódców edukacyjnych w prowadzeniu i kierowaniu placówkami oświatowymi, na podstawowym poziomie kształcenia. Badani – to kadra kierująca szkołą podstawową, przywódcy edukacyjni kierującymi zespołami nauczycielskimi, ponoszącymi odpowiedzialność za zrealizowane projekty i wyznaczone zadania. Zostały zaprezentowane badania własne przeprowadzone na terenie województwa lubelskiego na próbie 90 dyrektorów szkół oraz 10 dyrektorów biorących udział w wywiadzie metodą IDI. Realizacja sformułowanych we wstępie pracy celów oraz hipotez badawczych była, możliwa dzięki badaniom przeprowadzonym w formie wywiadów kwestionariuszowych.

Rozdział piąty przedstawia, opracowanie diagramu przyczynowo-skutkowego i interpretację oraz analizę badań będącą źródłem weryfikacji postawionych hipotez. Zawiera deskrypcję wygenerowanych wyników przez osoby badane w określonym obszarze działania. Do bieżącej pracy dołączone zostały zestawienia danych w świetle badań empirycznych.

Analiza wyników badań zatwierdziła sformułowanie wniosków i rekomendacji odnoszących się do dyrektora szkoły podstawowej, który rzetelnie wykonuje zalecenia ministra, kuratorium i jednostki samorządowej, równocześnie liczy się ze zdaniem rodziców

swoich uczniów. Tym samym zmienił się model przywódcy edukacyjnego, ponieważ o szkole decydują osoby, które ją najlepiej znają: dyrektor, lokalne władze samorządowe reprezentujące miejscowe społeczeństwo oraz rodzice i ich dzieci. Dyrektor ma olbrzymi zakres obowiązków, aby sprostać tym wymaganiom musi być prawdziwym menedżerem, który ma wiedzę i umiejętności kierowania i zarządzania.

Prezentowana praca wkomponuje się w dziedzinę badań empirycznych, zaangażowanych i cechujących się w dużej mierze szybkim tempem zmian, wymagających od przywódcy edukacyjnego niezmiennego bezustannego profesjonalizmu.

Słowa kluczowe: przywództwo, kierowanie, zarządzanie, styl kierowania lub styl przywództwa, motywacja, meritum, teoria, delegowanie, racjonalizacja komunikacja, przywództwo prerogatywa, paradygmat menedżer, coaching

10.06.2022r.

Anna Głopinińska